

Johanniter Nederland

Jaarverslag 2019

Voorwoord

Met veel plezier presenteren wij ons Jaarverslag 2019. We kijken terug op een goed jaar voor de stichting. Waar we ons voorgaande jaren vooral richtten op het versterken en verbeteren van activiteiten die we van oudsher al deden, zijn we in 2019 begonnen met verbreding en vernieuwing. Er is hard gewerkt om dit mogelijk te maken.

Na twee jaar van onderzoek, evaluatie en ontwikkeling, introduceerden wij in 2019 een aantal nieuwe Johanniter vakanties. Hiermee bedienden wij met onze vakanties een groter en diverser publiek dan voorheen.

In 2019 begonnen wij bovendien met een geheel nieuwe activiteit: het ter beschikking stellen van rolstoelbussen aan zorginstellingen. Het is gelukt om deze activiteit gefinancierd te krijgen, eind 2019 waren drie rolstoelbussen operationeel.

Hoewel we blij zijn met deze ontwikkelingen, gaat het ons uiteraard niet om de vernieuwing of verbreding op zich. Zoals we aan het begin van het jaar in ons jaarplan verwoordden, zou het centrale thema van 2019 'Impact' zijn. Hiermee doelen wij op het effect van onze activiteiten, waarbij we zowel naar de kwalitatieve als de kwantitatieve waarde kijken. Ons doel was, en is, om zoveel mogelijk te betekenen voor een zo groot mogelijk aantal kwetsbare mensen. Verbreding en vernieuwing waren ingrediënten die nodig waren om dit te bereiken.

De veranderingen liggen in lijn met het gegeven dat we ons de laatste jaren niet primair profileren als een vrijwilligersorganisatie, maar als 'een organisatie die zich inzet voor kwetsbare mensen'. Dit hoeft niet noodzakelijkerwijs alléén via de inzet van vrijwilligers te gebeuren, waarmee het spectrum aan mogelijke activiteiten van onze stichting aanzienlijk breder is geworden.

Het bestuur bedankt medewerkers, directeur en vrijwilligers heel hartelijk voor alle inspanningen die de successen van 2019 mogelijk maakten.

Aernout van Citters
Voorzitter Johanniter Nederland

Over Johanniter Nederland

Johanniter Nederland is een stichting die actief is in het domein zorg & welzijn. We zetten ons in voor mensen die - om welke reden dan ook - niet vanzelfsprekend mee kunnen doen in de samenleving. Hierbij werken wij veel met vrijwilligers.

Een groot deel van de circa 4.000 vrijwilligers is actief in de zogenaamde 'Johanniter groepen'. Dit zijn regionaal georganiseerde vrijwilligersgroepen in onder meer verzorgingshuizen, ziekenhuizen, inloophuizen en hospices. Daarnaast organiseert Johanniter Nederland al ruim 60 jaar aangepaste vakanties voor mensen met een zorgvraag. De uitvoering hiervan ligt wederom bij vrijwilligers. Onze nieuwste activiteit is het ter beschikking stellen van rolstoelbussen aan zorginstellingen, zodat zij uitstapjes kunnen maken met mensen die anders nauwelijks de deur uit kunnen.

Daarnaast zijn wij alert als het gaat om ontwikkelingen binnen het domein zorg & welzijn. Wat gebeurt er in de samenleving? Welke behoeften ontstaan hierdoor? Voor wie kunnen wij iets betekenen? Hier proberen wij waar zinvol en mogelijk op in te spelen, al dan niet in samenwerking met andere organisaties.

Onze missie

Wij zetten ons in voor diegenen die door ziekte, ouderdom, een beperking, armoede of sociaal isolement minder vanzelfsprekend kunnen meedoen in de samenleving. We nemen praktische drempels weg, voegen vreugde toe en creëren een breed scala aan contactmomenten. Hiermee verrijken we het leven van alle betrokkenen.

Onze visie

Kwaliteit van leven voor mensen die zich in een kwetsbare positie bevinden.

Kernwoorden

De acht zaligsprekingen uit de Bergrede (Matteüs 5:3-10) hebben vanuit traditie altijd een belangrijke betekenis voor Johanniter Nederland gehad. Het achtpuntig kruis in ons logo staat symbool voor deze zaligsprekingen. De zaligsprekingen zijn 'vertaald' en vormen de pijlers van de pijlers vormen onder de identiteit van Johanniter Nederland.

Hulp:	We springen bij waar mensen het zelf niet (meer) kunnen.
Zorg:	We geven mensen aandacht en (medische) zorg.
Bescheidenheid:	Niet onze hulp, maar de persoon die we helpen staat centraal.
Rechtvaardigheid:	We zijn er voor wie ons nodig heeft.
Medeleven:	We staan open voor de gevoelens en behoeften van de ander.
Integriteit:	Onze woorden en daden zijn oprecht.
Vrede:	We geloven in naastenliefde.
Geloof:	De acht Zaligsprekingen zijn onze inspiratiebron.

Onze activiteiten in 2019

Johanniter vakanties

De laatste jaren is geïnvesteerd in de ontwikkeling van nieuwe Johanniter vakanties. De traditionele Johanniter vakantieweken worden sinds 1957 georganiseerd volgens een min of meer vaste formule. Hoewel veel mensen nog graag met deze vakanties meegaan, sluiten ze niet meer zo vanzelfsprekend aan bij de behoeftes van onze doelgroepen als voorheen. Daarnaast liepen wij meer en meer tegen een aantal praktische zaken aan, zoals vergrijzing van het vrijwilligersbestand, toenemende zorgzwaarte van de gasten en hoge organisatiekosten. Wij hebben daarom onderzocht hoe we de Johanniter vakanties toekomstbestendig kunnen invullen. Dit heeft per 2019 geleid tot een vernieuwd vakantie-aanbod.

In 2019 hebben we naast drie traditionele vakantieweken een nieuwe vakantieform geïntroduceerd voor onze bestaande doelgroep; ouderen met een zorgvraag. Daarnaast hebben we ons gericht op nieuwe doelgroepen, te weten: kinderen uit kansarme gezinnen, jongvolwassenen met een verstandelijke beperking en eenzame ouderen zonder verdere zorgvraag. Naast de invulling, was ook de duur afwijkend van onze traditionele vakanties; een midweek of een lang weekend in plaats van een week. In plaats van vijf vakantieweken, boden wij in 2019 negen vakanties aan. Hierdoor gingen 138 mensen mee met een Johanniter vakantie, in plaats van ongeveer honderd zoals de jaren daarvoor. Door aanpassingen in de organisatie en de invulling bleven de kosten en het aantal benodigde vrijwilligers nagenoeg gelijk.

Voor ouderen met een zorgvraag werd naast de vakantieweken ook een lange weekend georganiseerd. Dit was ideaal voor mensen die er wel even tussenuit willen, maar voor wie een week te lang is. Bovendien is het veel eenvoudiger om vrijwilligers te vinden voor een lang weekend dan voor een hele week. Het echter best een uitdaging om gasten te werven, omdat deze Johanniter vakantie nog onbekend was bij onze doelgroep. Maar uiteindelijk is dit weekend uitstekend verlopen.

Voor het eerst organiseerden we een vakantie voor kinderen. Via ons netwerk in Delft werden zestien basisschool kinderen uitgenodigd voor een lang weekend op het vakantiepark van de Efteling tijdens de zomervakantie. De vakantie werd door Johanniter Nederland bekostigd. Het ging om kinderen uit gezinnen met weinig financiële draagkracht, die anders niet met vakantie zouden gaan. Ons doel was ze een leuke, onbezorgde tijd te bezorgen en een mooi vakantieverhaal op school na de vakantie. Acht, veelal jonge vrijwilligers, begeleidden de kinderen. Er was onbeperkt toegang tot het attractiepark, er werd gezwommen, gelachen, gespeeld, patat en pizza gegeten. De kinderen genoten, de vrijwilligers net zo goed; het was een groot succes. Anders dan bij onze eerdere vakanties, werden de maaltijden bereid door de vrijwilligers. Dit zorgde voor flexibiliteit in de dagindeling en had een positief effect op de kosten.

Ook nieuw was de kerstvakantie die we organiseerden voor alleengaande ouderen. Het idee was in eerste instantie om mensen die alleen leven een stijlvolle en gezellige Kerst in gezelschap aan te bieden. Gaande het jaar werd duidelijk dat eenzaamheid vaak gepaard gaat met armoede. Daarom is uiteindelijk besloten ook deze vakantie kosteloos aan te bieden aan de gasten. Twintig gasten, ondersteund door tien vrijwilligers, hebben op deze manier kunnen genieten van een grandioze midweek. 'Aandacht' was het centrale thema: voor elkaar en voor de mooie dingen in het leven. Vanuit de prachtige locatie, het Jachthuis bij kasteel Havezate den Alerdinck, werden diverse uitstapjes gemaakt, er werd gezongen, gelachen en heerlijk gegeten, waarbij het hoogtepunt uiteraard de twee kerstdiners waren. Deze vakantie werd door de gasten zeer gewaardeerd. Een leerpunt voor 2020 is wel dat we bij de werving zeer duidelijk moeten maken dat deze vakantie alleen geschikt is voor valide ouderen. Nu waren toch een enkele gasten mee met een zorgbehoefte. De locatie leent zich hier niet voor en ook de invulling en de organisatie van deze vakantie gaan uit van mensen die geen zorg nodig hebben.

De twee lange weekends voor jongvolwassenen met een verstandelijke beperking konden helaas niet doorgaan wegens een gebrek aan aanmeldingen. Ons netwerk bleek nog niet toereikend om voldoende bekendheid over deze vakantie bij (de verzorgers van) deze nieuwe doelgroep tot stand te brengen. Voor 2020 plannen wij opnieuw een dergelijk vakantieweekend, omdat er inmiddels voldoende contacten zijn om deze doelgroep te bereiken.

Onze jaarlijkse scholings- en kennismakingsdag voor vakantie-vrijwilligers werd door de veranderingen in het vakantieaanbod anders ingevuld dan voorgaande jaren. We hadden nu te maken met meer diversiteit in doelgroep en invulling van de vakantie. En, zoals we hoopten, zorgden de nieuwe vakanties ook voor een aanwas van nieuwe, veelal jonge vrijwilligers. Dit betekende dat de scholingscomponent niet alleen gericht kon zijn op werken met ouderen of mensen met een beperking. Ook moest de dag zowel jonge als oudere vrijwilligers aanspreken. We kozen voor een leervorm waarbij twee (vrijwillige) trainingsacteurs situaties speelden met de insteek 'van goed naar beter' die op elke doelgroep van toepassing waren. De 'beter' situatie werd gespeeld na input van de vrijwilligers, waardoor er een interactieve component was. Respectvol omgaan met gasten en handelen naar wens en behoefte van de gasten waren de belangrijkste onderwerpen.

Johanniter groepen

De meeste Johanniter vrijwilligers zijn actief in één van de ruim dertig Johanniter vrijwilligersgroepen. Dit zijn lokale groepen, doorgaans gelieerd aan een zorg- of welzijnsinstelling zoals een ziekenhuis, verzorgingshuis, inloophuis of een hospice. Deze groepen functioneren zelfstandig of onder aansturing van de desbetreffende instelling en worden aanvullend ondersteund door Johanniter Nederland.

Met de coördinatoren van de vrijwilligersgroepen – en vaak ook de bestuurders, activiteitenbegeleiders en welzijnsmedewerkers van de betreffende organisaties – hebben wij in 2019 regelmatig contact gehad. Naast het reguliere werkbezoek, ondersteunen wij de coördinatoren naar behoefte. Op verzoek helpen wij coördinatoren ook in hun eigen communicatie naar de vrijwilligers van hun groep of hun doelgroep, bijvoorbeeld door een folder voor hen te ontwikkelen.

De inspanningen van voorgaande jaren om de groepen meer te betrekken bij de overige activiteiten van Johanniter Nederland betaalden zich in 2019 uit. Zo zijn de deelnemers van de Eftelingvakantie en de kerstvakantie geworven in samenwerking met diverse Johanniter groepen. De 3 rolstoelbussen zijn terecht gekomen bij zorginstellingen waar Johanniter vrijwilligers actief zijn, inclusief de vrijwillige chauffeurs. Ook brachten wij (coördinatoren van) groepen met elkaar in contact als zij elkaar konden helpen en versterken. Ons streven is om los te komen van een situatie waarbij de Johanniter groepen op zichzelf staande entiteiten zijn. Wij willen alle activiteiten onder de Johanniter vlag zoveel mogelijk met elkaar verbinden. De nieuwsbrief voor coördinatoren en de Johanniter Facebookpagina die in 2019 in het leven zijn geroepen, hebben hier zeker aan bijgedragen. Daarnaast werden de groepen in brede zin ondersteund, meer hierover in de paragraaf 'Vrijwilligersondersteuning'.

Ook in 2019 verwelkomden we nieuwe Johanniter vrijwilligersgroepen. Johanniter Nederland tekende samenwerkingsovereenkomsten met de zorgorganisatie Amaris voor de locaties Gooizicht en Theodotion. Met Theodotion deelden we al een lange geschiedenis, en nu zijn alle vrijwilligers formeel Johanniter vrijwilliger. In de vernieuwde samenwerking krijgen de vrijwilligers meer begeleiding, zodat er extra activiteiten voor bewoners georganiseerd kunnen worden.

Rolstoelbussen

In 2018 zijn de eerste stappen gezet voor het ontwikkelen van een nieuwe activiteit. De aanleiding hiervoor was dat Johanniter Nederland - door het beëindigen van een aantal projecten in de jaren daarvoor - op een vrij smalle basis opereerde: we organiseerden vakanties en ondersteunden vrijwilligersgroepen. Dat maakte ons kwetsbaar als het met één van deze twee activiteiten minder goed zou gaan. Dit inzicht heeft geresulteerd in het 'rolstoelbusplan' dat eind 2019 van start is gegaan.

Het plan is ontstaan in samenspraak met en naar behoefte van zorginstellingen. Zij hebben te maken met personele en financiële krapte. Om bewoners toch alle aandacht te geven die zij verdienen, worden veel vrijwilligers ingezet. Zij begeleiden bij uitjes en activiteiten, geven praktische ondersteuning, brengen gezelligheid en bieden een luisterend oor. Het is echter lastig iets leuks buiten de deur te organiseren voor mensen die rolstoel gebonden zijn, omdat er vaak geen vervoersmogelijkheden zijn. Zorginstellingen geven aan dat zij de kosten die gemoeid zijn met het beheer van een eigen rolstoelbus, zoals onderhoud en verzekering, niet kunnen dragen. Daarom heeft Johanniter Nederland een concept ontwikkeld waarbij een rolstoelbus geleased wordt door Johanniter Nederland en vervolgens kosteloos ter beschikking wordt gesteld aan een zorginstelling. De instellingen dragen alleen zorg voor de brandstofkosten. Een voorwaarde is dat er een minimaal aantal ritten per week gemaakt wordt, dat de bus niet commercieel gebruikt wordt en dat de bus alleen ingezet wordt voor activiteiten die anders niet mogelijk zouden zijn. Zo levert deze activiteit – geheel in lijn met onze doelstellingen – een bijdrage aan de kwaliteit van leven van kwetsbare ouderen.

Er is in 2019 financiering gevonden voor het leasen van drie rolstoelbussen. Deze bussen zijn in het najaar van 2019 geleverd, vervolgens omgebouwd om ze geschikt te maken voor rolstoelvervoer en zo bestickerd dat ze een duidelijke Johanniter uitstraling hebben. Op die manier dragen de bussen ook bij aan de naamsbekendheid en het imago van Johanniter Nederland.

Aan het einde van het jaar zijn de rolstoelbussen overhandigd aan drie zorginstellingen waar Johanniter vrijwilligers actief zijn. Deze instellingen hadden goed onderbouwd wat de toegevoegde waarde van de rolstoelbus zou zijn voor hun bewoners en cliënten en beschikten daarnaast over voldoende vrijwillige chauffeurs om de ritten te maken.

Omdat de overdracht van de bussen rond eind november viel, besloten we Sinterklaas in te zetten bij de overdracht van de bussen. Drie maal kwam de Goedheiligman aanzetten met een rolstoelbus. Op 20 november bij de DrieGasthuizenGroep in Arnhem, op 28 november bij Huis ter Leede in Leerdam en op 3 december bij Zorgstroom in Middelburg. Op alle locaties werd hij feestelijk ontvangen door bewoners, medewerkers, vrijwilligers, chauffeurs en andere genodigden. Sinterklaas las een gedicht voor waarin het doel van zijn komst werd uitgelegd. Vervolgens werden de sleutels van de bus aan de directeur of bestuurder van de instelling overhandigd. Daarna was er nog een gezellig samenzijn met hapjes, drankjes en muziek voor bewoners en genodigden.

De bussen zijn meteen ingezet en voor het einde van het jaar werden er al vele uitstapjes gemaakt naar markten, tuincentra en pannenkoekenhuizen. Ook werden de bussen gebruikt om cliënten van de ene locatie naar een bijeenkomst op een ander locatie te brengen of om een tourrit door een mooi landschap te maken. Ze werden ook ingezet bij het vervullen van hartenwensen, bijvoorbeeld een bezoekje aan de oude woonplaats of een weerzien met een dierbare. Daarnaast werden twee bussen in december even uitgeleend, zodat ze gebruikt konden worden tijdens de Johanniter kerstvakantie. We gaan er van uit dat de komende jaren nog vele mooie uitstapjes zullen volgen. Met de zorginstellingen is afgesproken dat zij hiervan regelmatig verslag doen aan ons. Zo kunnen wij hieraan aandacht besteden in onze communicatiekanalen en accuraat rapporteren aan onze financiers.

Hoewel deze nieuwe activiteit zeer succesvol blijkt, zijn er nog geen concrete plannen vervolgstappen gepland. Bij de ontwikkeling van het plan zijn we er van uit gegaan dat bij rolstoelbusvervoer het volledige BPM-bedrag kan worden teruggevorderd. Per 2020 worden de fiscale regels rondom teruggave van BPM echter gewijzigd en is er geen teruggave van de BPM meer mogelijk. Zodra duidelijk is welke uitvoeringen van rolstoelbussen per 2021 op de markt zullen komen (hybride, elektrisch) en de prijzen bekend zijn, zullen wij bepalen of een eventuele uitbreiding van het aantal rolstoelbussen haalbaar is.

Vrijwilligersondersteuning

Het ondersteunen van vrijwilligers is niet het doel van onze organisatie. Wel is het inzetten van vrijwilligers een zeer belangrijk middel om ons doel – iets betekenen voor kwetsbare mensen in de samenleving – te bereiken. Het is dus essentieel dat wij investeren in onze vrijwilligers; door aandacht te geven, waardering te tonen en ervoor te zorgen dat zij hun werk optimaal kunnen doen.

Het uiten van onze waardering voor de vrijwilligers doen we onder meer door het uitreiken van Johanniter spelden aan vrijwilligers die minimaal een jaar actief zijn geweest. Daarnaast zijn er onderscheidingen voor vrijwilligers die langer actief zijn. In 2019 kregen 218 vrijwilligers zo'n onderscheiding, doorgaans uitgereikt tijdens een feestelijke bijeenkomst waarbij een bestuurslid van Johanniter Nederland een dankwoord uitsprak.

Een andere manier om onze vrijwilligers te bedanken is via de jaarlijkse vrijwilligersdag. In 2019 hebben wij een informatieve dag georganiseerd in de Jaarbeurs in Utrecht met als thema: Robotica in de zorg. De ontvangstruimte en de zaal hadden een futuristische uitstraling, wat mooi aansloot bij het thema. Er waren drie interactieve presentaties; van een directeur van een zorginstelling, een robotica chirurg en een manager die robots verhuurt of verkoopt aan zorginstellingen. Via deze drie sprekers hebben de vrijwilligers een kijkje gekregen in hoe robots nu en in de toekomst personeel, maar ook vrijwilligers kunnen ondersteunen bij het verrichten van hun werkzaamheden. Het was een gezellige ontmoeting én een informatieve dag.

Inhoudelijke ondersteuning geschiedt voor een groot deel via Het Johanniter Schoolplein. Dit is een vraaggerichte digitale leeromgeving met een breed scala aan ondersteunende activiteiten en middelen. Met het Johanniter Schoolplein willen wij aan zoveel mogelijk ontwikkelbehoeften van onze vrijwilligers tegemoet komen. En bij voorkeur op een manier die ontspannen en laagdrempelig is, vanuit de gedachte dat leren ook leuk moet zijn. De ondersteunende middelen en activiteiten worden vaak op aanvraag van een vrijwilligersgroep ontwikkeld. Waar mogelijk worden ze vervolgens beschikbaar gesteld aan alle vrijwilligers. Trainingen op locatie zijn ook een onderdeel van het Johanniter Schoolplein. Hiervan werden er meerdere in 2019 diverse gefaciliteerd en/of gefinancierd.

Voor de vrijwilligers van de vakantieweken werden aparte informatiebijeenkomsten georganiseerd en zij kregen ook schriftelijke informatie toegestuurd om zich voor te bereiden op hun taak. Vooral bij de nieuwe vakantievormen was het belangrijk om de vrijwilligers heel goed voor te bereiden, onder andere met een gedragscode, niemand kon immers volledig terugvallen op ervaring. Dankzij deze gedegen voorbereiding zijn alle vakanties succesvol verlopen.

Bij de ondersteuning van vrijwilligers zetten wij diverse communicatiekanalen in. Hier gaan wij in het hoofdstuk 'Communicatie' verder op in.

Tot slot heeft de ondersteuning vanuit Johanniter Nederland ook een financiële component. Zo kunnen alle vrijwilligers via ons verzekerd worden. Ook kunnen vrijwilligersgroepen een bescheiden financiële bijdrage krijgen voor de uitvoering van een project dat anders niet mogelijk zou zijn.

Nieuwe activiteit

Met het rolstoelbusplan is Johanniter Nederland in 2019 een nieuwe activiteit gestart. Omdat we de ambitie hebben om voor nog meer kwetsbare mensen iets te betekenen, onder meer door onze doelgroepen te verbreden, menen we dat het zinvol is om daarnaast nog een andere nieuwe activiteit te ontwikkelen. Aantoonbare behoefte in de markt, relevantie voor meerdere jaren en financierbaarheid zijn hierbij belangrijkste uitgangspunten.

In 2019 is een brainstorm geweest met medewerkers en bestuursleden om de mogelijkheden van een nieuwe activiteit te verkennen. Aan de hand hiervan is een longlist opgesteld waarmee wij in 2020 verder aan de slag gaan.

Bedrijfsvoering in 2019

Bestuur

In 2019 bestond het bestuur van Johanniter Nederland uit 9 personen. Eén persoon trad nieuw toe tot het bestuur. Het bestuur vergaderde in 2019 zes keer, waarbij de directeur de stichting vertegenwoordigde.

Medewerkers

Vanaf januari 2019 werd het team van drie medewerkers en een directeur versterkt met een nieuwe medewerker die onder andere belast was met het organiseren van de nieuwe vakanties. Omdat deze collega per september een andere werkgever vond, ontstond er vacatureruimte. Deze werd gedurende de rest van het jaar niet ingevuld omdat door het uitvallen van twee vakanties er minder werk was dan gepland. Het totaal aan fte in 2019 was 3,5 fte.

In 2019 is besloten een pensioenvoorziening voor medewerkers in te voeren. Deze is per januari 2020 van kracht. Ook kregen de medewerkers een prijscompensatie over hun salaris.

In het kader van een individueel ontwikkelplan startte één medewerker in 2019 een opleiding.

Net als ieder jaar werd er een bijzondere teamdag georganiseerd. Dit keer werd er eerst een boottocht door Den Haag gemaakt, waarna in de keuken van het eigen kantoorpand een workshop Indisch koken volgde. Uiteraard werd de bereide maaltijd daarna gezamenlijk genuttigd tijdens een gezellig diner. Daarnaast was er een feestelijk kerstdiner voor medewerkers en bestuursleden in de indrukwekkende 'Kapittelzaal' in het gebouw van de Johanniter Orde in Nederland waar ook de stichting is gevestigd.

Fondsenwerving

Voor haar inkomsten is Johanniter Nederland grotendeels afhankelijk van de giften van externe vermogensfondsen. De laatste jaren stellen deze steeds hogere eisen aan rapportage, bedrijfsvoering, transparantie en efficiency. Ook de wijze waarop een aanvraag kan worden ingediend wordt steeds verder ontwikkeld en verschilt van fonds tot fonds. Het voldoen aan alle eisen en het doorlopen van alle aanvraagprocedures op maat maakte dat het fondsenwerven in 2019 een arbeidsintensief traject was, zeker voor een kleine organisatie als de onze.

Daarnaast merkten we dat veel fondsen hun beleid hebben aangepast. De criteria waaraan een project moet voldoen werden aangescherpt of aangepast, waardoor wij in 2019 buiten de boot vielen bij veel fondsen waarvan wij in het verleden wel een financiële bijdrage ontvingen. Met deze kennis zullen wij in 2020 op zoek gaan naar nieuwe fondsen die beter aansluiten bij de activiteiten van Johanniter Nederland.

De inkomsten uit fondsenwerving voor de vakanties en algemene ondersteuning vielen wat lager uit dan gepland. Dit werd gecompenseerd door lagere kosten doordat twee Johanniter vakanties niet door gingen en een behoudender uitgavebeleid. 2019 was ook het jaar waarin financiering gezocht moest worden voor onze nieuwe activiteit: het ter beschikking stellen van een rolstoelbussen aan zorginstellingen. Wij zijn heel blij dat het gelukt is om financiering te vinden voor de leasekosten van drie rolstoelbussen. Drie donerende organisaties namen elk een rolstoelbus voor hun rekening.

Communicatie

Communicatie is een belangrijk middel om contact te onderhouden met onze achterban, om vrijwilligers en gasten voor de vakanties te werven en om bekendheid te genereren bij een breder publiek. Dat doen we via verschillende kanalen.

Alle vrijwilligers ontvingen in 2019 drie keer ons magazine het Contactblad, met informatieve en inspirerende artikelen over het werk en de organisatie. Ook stuurden we een kaartje of andere post als daar aanleiding toe was (bijvoorbeeld als we wisten dat iemand ziek was); we houden de lijnen met de vrijwilligers graag kort. Bij het decembernummer was een speciaal voor Johanniter Nederland ontworpen vriendschapsarmbandje toegevoegd ter gelegenheid van het 45-jarig bestaan van de stichting en als bedankje aan de vrijwilligers voor hun inzet en betrokkenheid in het afgelopen jaar. In 2019 zijn onze systemen ook voorbereid op gedeeltelijke digitale verzending van het blad. Een groot deel van onze achterband geeft nog altijd de voorkeur aan een papieren versie, maar diegenen die hier niet zoveel belang aan hechten, sturen we graag een digitale versie uit duurzaamheids- en kostenoverwegingen. Tot slot zijn we blij met de (vrijwillige) redactie die altijd met veel plezier aan het blad werkt. In 2019 mochten we een nieuw redactielid verwelkomen.

Voor de coördinatoren van Johanniter groepen ontwikkelden we in 2019 een digitale nieuwsbrief. Hoewel er regelmatig contact is met de coördinatoren, was er ook behoefte om bepaalde informatie centraal en gelijktijdig met alle groepen te delen. We informeren bijvoorbeeld over ontwikkelingen binnen Johanniter Nederland, gaan in op relevante maatschappelijke topics en wijzen op landelijke initiatieven rond vrijwilligerswerk die interessant kunnen zijn. Verder is deze nieuwsbrief een mooi medium om informatie tussen groepen te delen en ze met elkaar te verbinden. De nieuwsbrief wordt goed gelezen en de reacties zijn enthousiast.

Eind 2018 ontwikkelden we een brochure om de nieuwe Johanniter vakanties te promoten. Ook maakten we voor het eerst een speciale vakantiebrochure voor vrijwilligers. Deze brochures zijn gedurende 2019 veelvuldig ingezet. Omdat de opzet en de uitstraling van de brochures zeer in de smaak vielen, zijn we in dezelfde lijn verder gegaan bij de vakantiebrochure voor 2020 (die in 2019 ontwikkeld werd). Alleen werd nu gekozen voor een losbladig systeem, waardoor gericht per doelgroep informatie toegestuurd kan worden over relevante vakanties.

Onze website richt zich zowel op vrijwilligers als op het grote publiek. Naast reguliere updates en nieuwsberichten, werd de vakantiepagina vanwege het vernieuwde aanbod aangepast. Voor 2020 staan meer uitgebreide aanpassingen gepland.

Ook in 2019 zijn weer nieuwe promotiematerialen ontwikkeld. Deze worden weggegeven als aardigheidje en dragen bij aan de naamsbekendheid van Johanniter Nederland. De kerstbal met het Johanniterkruis was een absolute topper.

Het vergroten van de naamsbekendheid is een belangrijk aandachtspunt voor Johanniter Nederland. Wat dit lastig maakt, is dat ons werk zich veelal achter gesloten deuren afspeelt, waardoor we niet zichtbaar zijn voor het grote publiek. Met de nieuwe rolstoelbussen zijn we wel in het straatbeeld aanwezig. Daarom is er veel aandacht uitgegaan naar het design van de buitenkant van bussen. Dit heeft geresulteerd in opvallende busjes, met een duidelijke Johanniter uitstraling.

Een zeer belangrijke stap was de introductie van een Johanniter Facebookpagina in maart 2019. Iedere week plaatsen we meerdere berichten, aan het einde van het jaar hadden we rond de 400 volgers. Zo investeren we ook via dit kanaal in onze naamsbekendheid en bekendheid met het hele scala van onze activiteiten. Steeds vaker merken we dat voor ons onbekende mensen ons actief volgen. Ook vele vrijwilligers volgen ons nieuws, de wetenswaardigheden en de aardigheden rondom ons werk en netwerk. Zo investeren we via Facebook ook in de binding met onze achterban. Uit de reacties merken we dat vrijwilligers zich hierdoor inderdaad meer verbonden voelen met onze organisatie. Op termijn leent dit kanaal zich wellicht ook als wervingskanaal voor vakantiegasten en vrijwilligers.

Netwerken, keurmerken & wet- en regelgeving

Wij zijn lid van de vereniging NOV, waar vrijwilligersorganisaties elkaar vinden. Daarbij participeren wij vooral actief in bijeenkomsten van de onderafdeling LOVZ, gericht op vrijwilligersorganisaties in de zorg. Hier wordt kennis gedeeld en met elkaar samengewerkt. In 2019 heeft dit ons weer vele waardevolle contacten en ontwikkelmogelijkheden opgeleverd.

Johanniter Nederland is ook actief lid van Johanniter International (JOIN), een internationaal samenwerkingsverband van zestien Johanniter organisaties in Europa en het Midden Oosten. In 2019 namen we deel aan de (online) bijeenkomsten van de werkgroepen Fundraising, Volunteers en PR & Marketing. Voor die laatste werkgroep waren wij in 2019 de organiserende partij en we ontvingen onze buitenlandse collega's voor een tweedaagse meeting op ons kantoor in Den Haag.

Ook waren wij aanwezig op de jaarvergadering van JOIN in Zurich. Daar werd onze directeur, Lidwien van der Reep, verkozen tot bestuurslid van JOIN. Een hele eer en een groot blijk van vertrouwen in een - binnen JOIN-verband - relatief kleine organisatie als de onze. Uiteraard zullen wij ons via onze positie in het bestuur inspannen om de samenwerking en het delen van kennis binnen JOIN nog verder te ontwikkelen.

Een mooi voorbeeld van wat deze samenwerking kan opleveren is de lancering van de JOIN EHBO-gids eind 2019. Deze werd door medische en EHBO-experts van Johanniter organisaties uit diverse landen ontwikkeld. Het is voor het eerst dat er een EHBO-gids verschijnt die overal in Europa gebruikt kan worden. De gids is vertaald in zestien talen en sinds december 2019 gratis te downloaden.

Johanniter Nederland draagt het CBF-keurmerk en moet daarom voldoen aan de kwaliteitseisen die dit orgaan aan goede doelen stelt. In 2019 voldeden we wederom aan de toetsingscriteria. In 2020 zullen goede doelen ook getoetst worden op hun integriteitsbeleid. Wij hebben in 2019 geïnventariseerd wat hiervoor nodig is, het beleid is echter nog in ontwikkeling. Wel is al een gedragscode opgesteld voor vakantievrijwilligers en werd voor de vrijwilligers die werken met kinderen een VOG verplicht.

Financiën in 2019

Het percentage van de bestedingen aan doelstellingen ten opzichte van de totale baten was voor 2019 begroot op 80% en kwam uit op 71%. Dit is dit jaar incidenteel wat lager dan de norm van 75%.

Het percentage van de kosten eigen fondsenwerving ten opzichte van de baten uit eigen fondsenwerving was voor 2019 begroot op 8% en dat is in de realisatie 10% geworden. De norm ligt op maximaal 20%.

Het percentage van de bestedingen aan doelstellingen ten opzichte van de totale lasten was voor 2019 begroot op 79% en deze ratio kwam uit op 75%, hetgeen ook de norm is.

Opvallende cijfers

Het jaar 2019 werd afgesloten met een positief saldo van € 24.321. Dit saldo wijkt materieel af van de begroting voor 2019, te weten € 10.562 negatief. Het verschil kan vrijwel geheel worden verklaard door de baten uit beleggingen die in het boekjaar € 36.004 betroffen, terwijl maar € 5.177 was begroot. Uiteraard laten resultaten op effectenportefeuilles zich niet goed begroten en daarom gaan we bij de begroting uit van een vaste opbrengst van 3%, passend bij een portefeuille die voor circa de helft is belegd in zakelijke waarde en de huidige lage rente. In jaren waarin de aandelenkoersen sterk oplopen, zoals in 2019, leidt dat tot een onderschatting van de realiteit.

De bijdrage van de Johanniter Orde lag in 2019 met € 157.888 op vrijwel hetzelfde niveau als begroot. Het bedrag was wel hoger dan in het voorgaande jaar, € 140.000, onder andere vanwege de extra bijdrage in verband met de rolstoelbussen.

Aan de lastenkant waren de daadwerkelijke kosten voor de vakantieweken € 27.717 lager dan gepland, vooral als gevolg van lagere huisvestingskosten door andere vormen van vakantie. Dat laatste had overigens ook gevolgen voor de eigen bijdragen aan de Johanniter vakanties: € 48.698 terwijl € 66.700 was begroot. Een verschil van € 18.002.

De kosten van beheer en administratie lagen met € 91.018 iets boven de begroting van € 88.373. De personeelskosten, de overige kosten van beheer en administratie en de doorbelastingen aan activiteiten weken niet materieel af van de begroting.

Externe fondsenwerving

Johanniter Nederland prijst zich gelukkig met een groot aantal fondsen dat wil bijdragen aan de activiteiten. Veel van deze fondsen zijn bereid om hun steun ook langjarig te geven. Daarmee kan Johanniter Nederland op zeer efficiënte wijze externe fondsen werven. Desalniettemin waren de baten uit eigen fondsenwerving in 2019 lager dan begroot: € 253.232 versus € 285.000, een verschil van bijna € 32.000. Bijgevolg was de verhouding tussen kosten en baten van de eigen fondsenwerving hoger dan in 2018, te weten 9,9%. Het totaal bedrag van kosten aan eigen fondsenwerving bedroeg in 2019 € 25.120 (begroot was € 23.293).

Bezoldiging directie

Johanniter Nederland behaalde in 2019 een BSD-score van 360 punten (volgens de Regeling Beloning directeuren van goededoelenorganisaties). Deze score is gebaseerd op verschillende criteria, zoals de omvang (financieel) van de organisatie, het aantal medewerkers en vrijwilligers, de diversiteit van de activiteiten en de organisatorische inrichting.

Volgens de normstelling geldt voor een BSD-score van 360 een maximaal jaarinkomen van € 91.871. Het jaarinkomen van de directeur van Johanniter Nederland bedraagt € 65.686, op basis van een 36-urige werkweek, zijnde 0.9 fte. De totale bezoldiging bedraagt € 73.136. Het jaarinkomen van de directeur is hiermee lager dan het maximum dat volgens de beloningsregeling is vastgesteld.

Directie	
Naam	Lidwien van der Reep
Functie	Directeur
Dienstverband	
Aard	Onbepaald
Uren	36
Parttime percentage	90
Periode	1-1-2019 - 31-12-2019
Bezoldiging (EUR)	
Brutosalaris	60.432
Vakantiegeld	5.254
Belaste vergoedingen/bijtellings	7.450
Totaal 2019	73.136

Vooruitblik op 2020

Tot nu toe werkte Johanniter Nederland vooral aan de hand van jaarplannen. In 2019 is er daarnaast een ontwikkelplan voor meerdere jaren opgesteld. Het overkoepelende thema hierin is: groei. Dit laat zich op verschillende manieren vertalen:

- Ontwikkeling van nieuwe activiteiten.
- Groei van bestaande activiteiten (kwantitatief en kwalitatief).
- Volwassenwording stichting (professionalisering).

Hiermee willen we het volgende bereiken:

- Meer betekenen voor onze huidige doelgroepen en voor méér kwetsbare mensen iets betekenen.
- Beter aansluiten bij de behoefte van onze (potentiële) doelgroepen.
- Het fundament van onze stichting verstevigen.

Na een mooie start in 2020, hebben we bij het schrijven van dit jaarverslag te maken met de beperkende maatregelen door het Coronavirus. We hebben al verschillende activiteiten en Johanniter vakanties moeten annuleren. Ook de rolstoelbussen kunnen nu niet worden gebruikt en veel Johanniter vrijwilligers mogen hun gebruikelijke taken niet uitvoeren. Het is nog niet te overzien hoe dit jaar verder zal verlopen en het is onduidelijk wat we kunnen waarmaken van de voornemens voor 2020. Het enige wat we nu kunnen doen, is onze activiteiten en bedrijfsvoering afstemmen en bijstellen naar aanleiding van wijzigende afgekondigde maatregelen.

Bijlage

Als stichting streeft Johanniter Nederland voortdurend naar een integere en efficiënte inzet van mensen en middelen om de doelen te bereiken. Wij willen hierin transparant zijn naar de buitenwereld, daarom stelden wij onder andere volgende (beleids)documenten op:

- Statuten
- Begroting
- Jaarrekening
- Informatie over het beloningsbeleid van medewerkers
- Samenstelling bestuur inclusief hoofd- en nevenfuncties
- Jaarplan
- Ontwikkelplan 2020 – 2022
- AO/IB
- Privacyverklaring
- Gedragscode vakantievrijwilligers
- Wijze van meten en evalueren
- Klachtenprocedure

Voor meer informatie over deze onderwerpen, voor zover niet opgenomen in dit jaarverslag, verwijzen wij derhalve naar deze documenten.